

САРА ЕНГЕЛ

21 НАЧИНА ДА УМРЕШ

Култура

*This project has been funded with support from the
European Commission.*

*This publication [communication] reflects the views only
of the author, and the Commission cannot be held
responsible for any use which may be made
of the information contained therein.*

*Този проект е финансиран с подкрепата на
Европейската комисия.*

*Тази публикация [съобщение] отразява само личните
виждания на нейния автор и от Комисията не може
да бъде търсена отговорност за използването
на съдържащата се в нея информация.*

Сара Енгел

**21 НАЧИНА
ДА УМРЕШ**

Превела от немски: Ева Кънева

„ЕМАС“

Книгата е финансирана с помощта на
Датския културен фонд.

DANISH ARTS FOUNDATION

Sarah Engell

21 МÅDER AT DØ

© Sarah Engell og Forlaget Carlsen 2018

Сара Енгел

21 НАЧИНА ДА УМРЕШ

Превела от датски: *Ева Кънева*

Дизайн на корицата: *Златина Зарева*

© ИК „ЕМАС“, 2020

Всички права запазени!

Великобритания, 2010: Заради системен тормоз във виртуалното пространство петнайсетгодишната Холи Гроган се хвърля от деветметров мост над магистрала. Умира няколко часа по-късно.

ГЛАВА 1

Затруднявам се да доловя звука на падащия сняг. Тъкмо ми се стори, че го чувам, и боботещият бас от залата за празненства ме разсеява. Или снегът не издава звук? Някой беше написал песен за това. Не си спомням заглавието. Краката ми са въкочанени и почти не ги чувствам. Голяма глупост е да клечиш отвън само по гуменки и костюм на призрак.

Порив на вятъра навява снега и се опушва да ме покрие, както затрупва демската площадка, пясъчница, кофите за смет. Във въздуха над мен се събирам водни капчици със стъклени ръбчета. Връхлитат училищния двор и се възвират в трите гунки на маската ми, предназначени да подсигурят оцеляването ми в костюма.

Отвъд металната ограда виждам части от района „Кристиансхаун“: улични лампи, седморък коледни свещници под наполовина спуснати щори. Бръмчи двигател на камион и огласява улица „Принсесе“. Лъчите

на фаровете озаряват снега, а под гумите улицата се свиба, пукайки. Пук пук. После пак настава тишина.

Вдигам телефона във въздуха и го заслонявам с другата си ръка, та да не се намокри. По външната страна на дланта ми се лепят снежинки. Миниатюрни звездовидни кристалчета.

Амелие: Какво, урод такъв? Да не си мислиш, че си прекалено изискана за карнавала?

Снежинки посипват съобщението и бързо се стопняват. Избръсвам влагата с пеша на костюма и запаметявам аудиозаписа в архива, макар да не доумявам за какво ми е, щом приключих с музиката.

Амелие: Ти какво? Май не можеш да понесеш някой да ти каже истината в очите. Затова ли все се изнлизваш?

За пореден път се ядосвам, че телефонът е погарайк от мама. Иначе досега да съм го запокутила на боклука. Не обръщам внимание на Амелие, а тя изобщо не се трогва от факта. Знае си нейната, както и снегът. А аз още повече влошавам нещата. Камо седя тука, навън, и се държа странно.

Амелие: Лесно е да ти знае устата, когато газиш в пари, а матенцето се грижи за всичко. Но ти си пълна НЕКАДЪРНИЦА!

Е, днес поне се задоволява да ми изпраща лични съобщения. Мразя, когато пише във фейсбук, защото

там целият клас вижда изстъплението ѝ. При желание може да ги види и целият свят.

Преди да ме нарочат за черна овца, участвах в създаването на наша обща страница: „Най-готиният клас в училището в Кристиания“¹. Групата е замворена, та учителите да не могат да четат публикациите. Амелие ме изтри като администратор и сега решава еднолично. Може да покани в групата когото си поиска и да публикува каквото ѝ скимне. Да пуска анонимни анкети за всевъзможни малоумощини. Например, за мнението на участниците в групата по въпроса аз бездарна ли съм като рок певица. 98% отговориха с „да“.

Трябваше да напусна групата още когато с Амелие си развалихме отношенията. Или по-точно: когато Амелие реши, че повече няма да бъдем приятелки. Но мисълта как пишат гадости зад гърба ми е по-трудно поносима. Предпочитам да знам какво се случва в групата. Какво се крие зад демонстративната тишина, разстилаща се в класната стая, щом прекрача пра-га. Вече дева месеца класът говори за мен само в трето лице. В киберпространството съществувам, но не и в реалността. Или по-скоро съществувам само като човек, на когото се присмиват и когото блъскат, когато минават покрай него. И тази фейсбук група представлява пролука към свят, от който вече не съм част; ключалка, през която да надникна и да проверя нужно ли е да съм по-нашрек, отколкото съм обикновено.

¹ Кристиания – самопровъзгласен „свободен град“ с полуавтономен статус в копенхагенския район „Кристиансхайн“. – Бел. прев.

[Facebook] Амелие: Всички на празненството виждат следното: Стела е гнусна пачавра. За ваше добро стойте далеч от нея. Който има възможност, га сподели!

Понякога ми се струва, че ми чете мислите. Тъкмо си отдъхнах – слава богу, изпраща ми лични съобщения – и тя веднага влезе във фейсбук. И в страницата на най-готиния клас в училището в Кристиания публикува въпросния злобен коментар. Не мога да го изтрия оттам и сега целият клас ще го види. Сама съм, ала усещам очите им. Погледите им са навсякъде – точно както снежинките – и аз изчезвам. Губя вярата в себе си. Губя вярата, че това е само преходна фаза и съвсем скоро ще отмине.

В дните, когато съм най-потиснатата, обмислям дали да не мина изцяло онлайн; да си изключа телефона и компютъра и повече никога да не ги включва. Това би било най-лесното: Веднъж завинаги да покажа среден пръст на виртуалното пространство. Но не мога. Защото *той* се свързва с мен само там. Онзи, чиято самоличност още не знам.

WHAT DOESN'T KILL YOU MAKES YOU STRONGER¹. Телефонът свети и вибрира в ръката ми. Звъни ми Амелие. Гледа ме със сините си очи от снимката. Ръцете ѝ оформят сърчице. Но това беше много отдавна.

Най-напред си избрах телефонът ми да звъни с парче на метъл групата „Adema“, защото техният текст

¹ What doesn't kill you makes you stronger (англ.) – Което не те убива, те прави по-силен. – Бел. прев.

повече се доближава до истината: WHAT DOESN'T KILL US MAKES US DIE. Но тържеството в погледа на Амелие, когато телефонът ми звънна през голямото междуучасие, ме подтикна да сменя мелодията. Спрях се на парче на рок бандата „Theory of a Deadman“. Вокалистът има нисък, гневен глас, който ми помага да пренебреѓам обажданията. I WON'T BE FOOL FOR YOU ANY LONGER. WHAT DOESN'T KILL YOU MAKES YOU STRONGER.¹

Отмервам ритъма, почуквайки с пръсти по гръбчето на телефона, и гледам Амелие в очите. Снимката е направена с мой телефон на тъмно и е малко размазана. Амелие е свила устни като за целувка.

Телефонът спира да звъни точно по средата на припева. Насъпва тишина. Устните на Амелие изчезват от екрана и на място се появява надпис „пропуснато повикване“. Обикновено, ако видигна, тя мълчи. Не казва нищо в слушалката. А не видигна ли, не записва съобщение на гласовата ми поща. Чува се само шумлива тишина, а понякога някое и друго приглушено видишване или сподаден куком. Разумно ли е да не отговарям на обажданията ѝ? Дали в крайна сметка ще се откаже? Или ще измисли нещо още по-гадно?

[Facebook] Амелие: Тя е должна предателка. Направо не е за вярване, че някога сме били приятелки!

Във фейсбук такова нещо като „пропуснато повик-

¹ Повече няма да бъда глупак в твоите очи. Което не ни убива, ни калява. – Бел. прев.

Ване“ не съществува. Всичко остава там за вечни времена. Дори когато умра, стената със злобните коментари ще стои непокътната. Дигитален надгробен паметник, върху който всички ще могат да пишат.

На гласявам устата на призрачния костюм, та да дишам по-лесно. Синтетичната материя лепне по лицето ми, мокро от пот и от разтопен сняг. Понякога ненавиждам черното си чувство за хумор. Амелие, естествено, не схвана символиката. За да има ефект, са нужни истински мъртвци. Като в случая на четири-найсетгодишната Меган Майер.

След тормоз от фалшив профил в MySpace.com тя се обесила в гардероба си с розов найлонов колан. На следващия ден се превърнала в най-популярното момиче в класа. Страниците, създадени в нейна памет, събрали хиляди харесвания. Включително от тормозчиите ѝ. След като ѝ нанесли непоправими емоционални щети и я тласнали към гроба, те пишели *miss U*, *RIP* и добавяли сърчица, направени от знак за по-малко и числото три.

Това имам предвид, като казвам, че за да има ефект, са нужни *истински мъртвци*, не само бутафорни.

[Facebook] Амелие: Тя опонасти всичко. ВСИЧКО

Повдигам малко ръкавите на призрачния костюм, натискам три пъти въпросителния знак и изпращам съобщението. Дано я накара да излезе от фейсбук.

Стела: ???

Амелие: Не можеш ли да четеш, смотло

Амелие: Агски си гнусна! Пфу

Стела: Защо?

Амелие: Така смятаме. Ясно? Чат ли си?

Стела: Кои сте вие?

Амелие: ВСИЧКИ

Стела: :'-)

Амелие: Да, циври, загубенячке

Амелие: Просто не можем да те понасяме

Амелие: Мислиш се за голямата работа, но всъщност е най-добре да пукнеш!

Стискам здраво очи. Снегът се завихря срещу мен.

Ще ми се да нямах този глупав чаршаф върху главата, да бях *истински* призрак. Да бях прозрачна и ефирна като празна найлонова торбичка, подета от вятъра. Да литна високо над училищния двор и повече да не усещам гаденето и паренето в гърлото.

Усилията ми да умилостиия Амелие останаха безплодни. Извинявах се, плаках, обещах какво ли не, бягах от училище, макар да се страхувах тамко да не разбере. Само и само да не ѝ се пречкам пред очите и да ѝ покажа, че се признавам за победена. Чупех се даже от часовете по музика, а това е любимият ми предмет и никога го очаквах с огромно нетърпение. Сега обаче се превърна в един от най-ужасните часове в учебната програма. Ако случайно се взема в ръце и вляза в часа, ставам за посмешнище, защото от притеснение или не мога да улуча струните на китарата, или не съумявам да изтръгна гори звук от гърлото си.

Единственото нещо, способно да я накара да се усмихне, е как аз бавно се разпадам на парчета.

Амелие: Изобщо не се шегувам. Вдяваш ли?

Гледай си работата, Амелие. Отсега наматък ще се придържам към мисия „непукизъм“. Мисия „жив мъртвец“.

Амелие: ВДЯВАШ ЛИ??!

КЛИК. С едно чукване по екрана излизам от разговора и проверявам часовника на телефона. Още е само осем и половина. Докато татко гойде да ме вземе, остават цели два часа и половина. Иска ми се да можех да му се обадя и да го помоля да гойде по-рано, но не понасям начина, по който ме гледа в такива моменти. Все едно се страхувам, че съм се разпаднала.

Както се разпадна мама.

Амелие: Ехoooooo!!

В тъмното дисплеят светва. Угасявам екрана, изключвам звука и мушвам телефона в джоба на панталона си.

Изправям се. Краката ми са изтръпнали. Долу костюмът ми е потъмнял. Стоя с ръце в страни, зареяла поглед в повсеместната белота. В ниската сграда с дамските тоалетни. В сърводелската барака на училищния майстор. В люлката, където преди сядахме често с Амелие, когато валеше дъжд и всичко сякаш беше наше: училищният гвор, светът, бъдещето.

Понякога тя внасяше скришом в училище редбул и цигари. И гвеме се настанявахме на люлката, клатуш-

кахме си краката и грам не ни пукаше ни за немския, ни за математиката, ни за убийствено скучния нормален живот, който ни предстоеше да живеем. Надпревар-вахме се коя ще се залюлее по-силно. Издигахме се все по-високо и по-високо, с кофеин в кръвта и смеха на другата в очите, а докато седях върху проскърцващата автомобилна гума, забравях за положението върши. Изключвах, че не всеки край е щастлив.

Сега люлките висят неподвижно. По черните гуми и по дървената конструкция е навалял сняг. В целия училищен двор няма жива душа освен мен. Снегът е проникнал през гumenките и ми е намокрил чорапите. Все едно съм обута във влажно паниемаше, смесено с лепило за дърво и леденостудена вода от чешмата. Не изпитвам абсолютно никакво желание да съм тук, но мамко видя поканата в кошчето за смет, извади я и заяви, че е важно да изляза. Да продължа да живея въпреки смъртта на мама.

– От четири месеца не съм те виждал усмихната – отбелязала. – Имаш нужда да си отвлечеш мисли. Да се позабавляваш с приятели.

Сърце не ми даде да му обясня как стоят нещата в училище. Той и без друго си има достатъчно грижи на главата. Освен това ме е срам. Задето съм се превърнала в аутсайдерка.

Тамко ме мисли за боец, каквато беше мама. И представа няма, че всеки ден мисля за смъртта.

Докосвам дисплея на телефона и той светва. Размърдвам пръстите на краката си, докато гледам часовника. Не, изключено е цели два часа и половина да кисна тук и да зяпам в нищото.

Гуменките ми неохотно нагазват в дълбокия сняг.
Тръгвам обратно към входа. Свишам и разгъвам пръстите
на ръцете си. Връщам се на купона, от който
току-що избягах. Плътен бас се процежда през процепите
на училищната сграда и се вмъква в мялото ми.
Дум дум, дум дум.

Транспарант с червени отпечатъци от уж окървавени
ръце и надпис „KEEP OUT“¹ се спуска пред залата
за тържества. Отмествам го настрани. Прошу-
молява найлон. Влизам.

От баса подът вибрира. Изкуствени паяци и ухи-
лени черепи украсяват помещението. Съучениците ми
още са с маски. Обръщат се към мен. Лица, покрити с
латекс, силикон и големи очила с форма на прилеп и
огледални стъклa. Не обръщам внимание на погледите
им. Аз съм бял чаршаф, увиснал десет сантиметра над
паркета. Мъртвец.

Понасям се към дългата шведска маса, но храна
вече няма. Върху черната покривка са останали само
картонените табелки, допреди малко поставени в купи
и чинии: *миши мозъци, детски пръстчета, проядени*
зъби. Хваща ме яд защо не ядох повече, когато най-
сетне ми се удава възможност да си хапна свястна
храна. Порцелановите купички и фолиевите чинийки с
чипс са празни. Само в една се мъсри „отрязана ръка“.

Е, поне безалкохолно се намира. Бутилките са боя-
дисано в бордо. Охранява ги череп с кухи очни орбити.
Спират се на бутилка сок от малини. „Вампирска кръв“ –
гласи етикетът. Развъртам капачката и отпивам.

¹ Не (го)пускам. – Бел. прев.

Амелие продължава да ме зяпа злобно. Маскира-ла се е като Ангелът на смъртта – опъната черна лачена пола, гигантски крила с перушина на гърба и широко готическо колие. Изрусената ѝ коса, украсена с черни екстеншъни, е събрана във висока прическа на темемо. Не виждам лицето ѝ, само сините ѝ очи, които светят срещу мен през черната маска. Държи телефон.

Николине – също. Седнала е върху една маса и си клатушка краката, обути в черни лачени ботуши. Прегледвачкият ѝ саманински костюм е с дълбоко деколте и подхожда на тупираната ѝ червена коса. Дебел пласт грим скрива луничките ѝ, а изкуствените мигли с брокат ми пречат да преценя гледа ли ме, или не.

Вземам си вампирската кръв и сядам на един стол до стената. По дансинга се кръстосват оранжеви и жълти лъчи от прожектори. Филипа и Луси са облечени като Вещици: с островръхи черни шанки. Изпод миниполичките им се подават жартиери. Танцуват с Дракула и Дарт Вейдър – съответно Емил и Йенус. Филипа ме съзира и със знаци ме пита добре ли съм. Вдигам буталката за наздраве и отпивам. Луси проследява погледа ѝ. Идваме се взират в мокрия ми костюм. Луси – с отвращение, Филипа – със съчувствие.

Емил и Йенус спират да танцуват. Обръщат глава към мен. Емил си е сложил вампирски зъби. Така ми се иска да ги впиеш в мен. Да ме гризне по вратата – точно където кожата е най-чувствителна. Но той, разбира се, продължава да танцува с другите, а аз си седя с вампирската кръв и се чувствам ужасно неловко заради ускореното ми дишане и внезапно пламналата ми шия.

Едно време просто щях да се втурна и аз на дансинга. Едно време, когато аз и Амелие бяхме приятелки, а купоните – забавни.

А гойдеше ли моментът бандата да свири, и аз участвах, а Емил стоеше пред сцената, най-отпред, и не отместваше очи, ами ги впиваше в моите, видинех ли поглед от китарата.

Още усещам вълнението в тялото си от неговото внимание. И още ме е яд, задето след концерти по принуда се преструвах на незаинтересована, защото Амелие си беше извоювала правото да е първа. Важеше правилото всяка да си „заплюва“ дадено момче, стига първа да е изразила на глас интереса си. Уви, Амелие първа се „пусна“ на Емил. За щастие в осми клас така и не успя да го свали, макар опитите ѝ да продължиха цялата учебна година. Бяхме забравили обаче да определим колко дълго важи нашата уговорка, затова тя на практика беше безсрочна. Нито веднъж не поставих въпроса да прекратим правото ѝ да сваля Емил. Не посмях. Навсякога още тогава съм усещала, че ако я настъпя по мазола, ще се разрази адът на земята.

Сега вече е прекалено късно. Кластьт е разцепен на две: „аз“ и „те“.

И Емил е част от „тях“.

Тръява парче на Кели Кларксън. Луси надава въодушевен вик. Прегръща Емил и Филипа и заедно с Йенус подскочат в плътен кръг. Дракула, Дарт Вейдър и гве вещици с островръхи шанку.

Докато танцуват, Филипа отново улавя погледа ми, този път само за секунда. Тайният ни зрителен

контакт обикновено ме утешава, но не и днес. Не и докато тя танцува с Емил. Опитвам се да гледам в друга посока, ала очите ми продължават да се връщат към четиримата.

Филипа остана единствената ми приятелка в класа. Само тя все още говори с мен, но скришом, на места, където никой не ни вижда: в училищните тоалетни, в бараката за велосипеди, у нас и у тях. Филипа се страхува да не изхвърчи от тайфата. Напълно я разбираам. И въпреки това всеки ден се надявам тя да се застъпи за мен и да намери кураж да отстоява нашето приятелство, независимо от последствията.

Брр, брр. Под костюма ми вибрира. За частича от секундата у мен лумва надежда, че тамко пътува към мен. Но още докато си вадя телефона от джоба, успяхам как за кой ли път съм паднала в капана.

Амелие: Защо просто не се разкараш? Никой няма желание да те гледа

Обмислям различни отговори, но нямам сили да напиша нито един. По-лесно е да се престоря, че нищо не е станало. Да изтрия съобщението, да изтрия чувствата, да изчезна мисъл по мисъл, докато останам само кости и безразличие.

21 начина – толкова открих.

21 начина да се самоубия.

Копирах идеи и напътствия от интернет и ги запазих в криптиран документ на лаптопа ми. Няма да допусна да свърша като зеленчук или да започна да викам за помощ. Начинът трябва да гарантира сигу-

рен резултат. Камо клавиша Esc. Тази метафора ми харесва. Представата как натискаш конче и изчезваш като светло петно от монитор.

Всеки път, когато не мога да заспя, лежа под бледата светлина на екрана на телефона и чета за разкъсанни шийни прецелени, дула на пистолети, стържещи небцето, за стени, опръскани с мозък; за тела, устремени право надолу и размазващи се върху асфалта.

Сутрин ми се гади и нямам сили да погледна мамко в очите. Мисля единствено как да отида до гроба на мама и да ѝ се извиня. Защото ѝ обещах да съм сила.

Амелие: То бива, бива да си снобар – ама чак толкова! Кажи честно!!

Полагам огромно усилие, за да не погледна нататък; да си придам вид, все едно не съм получила никакво съобщение; да видя бутилката с безалкохолно към устните си и да отпия, без ръката ми да се разтрепери и да се полея.

Мислите за смъртта се появиха, когато мама се разболя. Усещах ги като физическа болка в стомаха, от която не ти олеква нито за миг. Сякаш се разболях заедно с мама, но само тя влезе в болница. И когато през юни почина, само тя от гвеме ни намери покой.

Два месеца по-късно изгубих и Амелие и мислите за смъртта се задълбочиха. В началото съумявах да ги заглуша с китарата си, но колкото повече мислите съученици ме отбягваха, толкова повече намаляваше желанието ми да композирам. Сега напълно съм престанала. От много отдавна не съм стъпвала на концерт.